

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КЗ «Пултівецький ліцей» від 31.01.2024 р. № 3-г

Директор _____ Світлана ХАВТИРКО

ІНСТРУКЦІЯ № 3 **щодо дій персоналу КЗ «Пултівецький ліцей»** **у разі радіаційної небезпеки**

1. Загальні положення

1.1. Радіаційна аварія — подія, внаслідок якої втрачено контроль над ядерною установкою, джерелом іонізуючого випромінювання, і яка призводить або може призвести до радіаційного впливу на людей та навколишнє природне середовище, що перевищує допустимі межі, встановлені нормами, правилами і стандартами з безпеки (ст. 1 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» від 08.02.1995 № 39/95-ВР). Радіаційний вплив на людину полягає в порушенні життєвих функцій органів кровотворення, нервової системи, шлунково-кишкового тракту й розвитку променевої хвороби під впливом іонізуючих випромінювань.

1.2. Залежно від дози опромінення, проникаючої радіації чи радіоактивних речовин загальна гамма зовнішнього опромінення спричиняє у людей і тварин гостру променеву хворобу. Вона може бути від легкого до надзвичайно важкого ступеня. Обсяг і характер захисних заходів у разі радіаційної небезпеки зазвичай встановлюють штаби цивільного захисту. Проте населення повинно знати й вміти застосовувати засоби захисту від радіації, дотримувати правил і норм поведінки на радіоактивно зараженій місцевості.

Як діяти у разі загрози та раптового виникнення радіаційної небезпеки

У випадку загрози виникнення:

1. Якщо оголошений небезпечний стан, не панікуйте, слухайте повідомлення.
2. Попередьте сусідів, надайте допомогу інвалідам, дітям та людям похилого віку.
3. Дізнайтеся про час і місце збору для евакуації.
4. Зменшіть проникнення радіаційних речовин у квартиру (будинок): щільно зачиніть вікна та двері, вентиляційні отвори (люки), щілини заклейте.
5. Підготуйтеся до можливої евакуації: упакуйте у герметичні пакети та складіть у валізу документи, цінності й гроші, предмети першої необхідності, ліки, мінімум білизни та одягу, запас консервованих продуктів на 2–3 доби, питну воду.
6. Підготуйте найпростіші засоби санітарної обробки, як-от мильний розчин для рук.
7. Перед виходом із приміщення від'єднайте всі споживачі електричного струму від електромережі, вимкніть газ та воду.

У випадку раптового виникнення

1. Якщо отримали повідомлення про радіаційну небезпеку, надіньте протигаз або респіратор, а за їх відсутності — ватно-марлеву пов'язку. Ідіть у захисну споруду. Якщо захисна споруда далеко, залишайтеся у приміщенні.
2. Уникайте паніки. Слухайте повідомлення органів влади з питань надзвичайних ситуацій.
3. Зменшіть можливість проникнення радіаційних речовин до приміщення — виконайте герметизацію.
4. Проведіть йодну профілактику (дивись йодистий калій нижче).
5. Уточніть місце початку евакуації. Попередьте сусідів, допоможіть дітям, інвалідам і людям похилого віку. Вони підлягають евакуації в першу чергу.
6. Швидко зберіть необхідні документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води, найпростіші засоби санітарної обробки та інші необхідні вам речі, у герметичну валізу.
7. Перед виходом з будинку вимкніть джерела електро-, водо- й газопостачання, візьміть підготовлені речі, надіньте протигаз (респіратор, ватно-марлеву пов'язку), верхній одяг (плащ, пальто, накидка), гумові чоботи.

8. Після того, як прибули на нове місце перебування, проведіть дезактивацію засобів захисту, одягу, взуття і санітарну обробку шкіри на спеціально обладнаному пункті або самостійно.

Зніміть верхній одяг, ставши спиною проти вітру, витрусіть його.

Повісьте одяг на перекладину, віником або щіткою зметіть з нього радіоактивний пил і вимийте водою.

Почистіть взуття щіткою або будь-яким підручним засобом і вимийте водою. Обробіть відкриті ділянки шкіри водою.

Для обробки шкіри можна використовувати марлю чи просто рушники.

9. Дізнайтеся у місцевих органів державної влади адреси організацій, що відповідають за надання допомоги потерпілому населенню.

Засоби захисту у зоні радіаційного забруднення

Органи дихання і шкіра

Для захисту органів дихання потрібно використовувати:

- респіратор типу «пелюсток»;
- респіратори Р-2, У-2К (для дорослого населення);
- ватно-марлеві пов'язки;
- маски від пилу ПТМ-1 з тканини;
- протигази.

Щоб уникнути ураження шкіряних покривів, використовуйте плащі з капюшонами, накидки зі щільної тканини або поліетиленової плівки, комбінезони, гумове взуття, рукавиці, а за наявності — захисний спеціальний одяг.

Житло, джерела води, продукти харчування

Усі вікна в домі закрийте плівкою, вхідні двері обладнайте м'якими шторами.

Закрийте димоходи, вентиляційні отвори (люки).

Килимові доріжки й килими зверніть.

М'які меблі накрийте чохлами, столи накрийте плівкою або клейонкою.

Перед вхідними дверима поставте ємність з водою і поруч розстеліть килимок.

Водорозбірні колонки обладнайте наметами.

Продукти зберігайте у скляній тарі або поліетиленових пакетах, у холодильниках.

Радіаційна безпека та особиста гігієна

Щоб попередити або послабити дію на організм радіоактивних речовин:

- обмежте перебування на відкритій території;
- використовуйте засоби індивідуального захисту (респіратор, пов'язку, плащ, гумові чоботи), коли виходите з приміщення;
- не роздягайтесь, коли перебуваєте на відкритій території, не сідайте на землю, не паліть;
- вимийте водою або витріть мокрою ганчіркою взуття перед входом у приміщення, верхній одяг витрусіть і почистіть вологою щіткою;
- дотримуйте правил особистої гігієни, ретельно мийте руки з милом перед їжею; робіть щоденне вологе прибирання з мийними засобами в усіх приміщеннях, що призначені для перебування людей;
- харчуйтеся тільки в закритих приміщеннях;
- вживайте воду тільки з перевірених джерел;
- не пийте воду з відкритих джерел - з мереж водопостачання після офіційного оголошення радіаційної небезпеки. Колодязі накрийте;
- вживайте в їжу лише продукти, що зберігалися у зачинених приміщеннях (консервацію) і не зазнали радіоактивного забруднення;
- не вживайте овочі, які росли на забрудненому ґрунті;
- не пийте молоко від корів, які пасуться на забруднених пасовиськах;
- не купайтесь у відкритих водоймах до перевірки ступеня їх радіоактивного забруднення;
- не збирайте в лісі ягоди, гриби й квіти.

Йодистий калій вживайте після їжі разом із чаєм, соком або водою раз на день протягом семи діб:

- дорослим — 1 таблетка (0,25 г);
- дітям до двох років — 1/4 таблетки;
- дітям віком від 2 до 14 років — 1/2 таблетки.

Водно-спиртовий розчин йоду приймайте після їжі три рази на день протягом семи діб:

- дітям до двох років — по 1–2 краплі 5%-вої настоянки на 100 мл молока (консервованого) або годувальної суміші;
- дітям від двох років та дорослим — по 3–5 крапель на склянку молока або води.

Наносьте на поверхню кінцівок рук настоянку йоду у вигляді сітки раз на день протягом семи діб

Пам'ятайте, у разі радіаційного впливу краще не займатися самолікуванням і за першої нагоди обов'язково звернутися до лікаря.

*Інструкцію розробила
заступник директора з НВП*

Ольга УМАНЕЦЬ